

Передплата

за «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
визилкою 7 доларів, або 12
рублів; з визилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з визилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниць ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5½ год. по полудни.

Редакция, адміністрация
експедиция «Руслана» при
ул. Оссолинских ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовского в саажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застереженя.

Реклямації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Учім ся розуму з чужої шкоди!

(Δ) В політичній житю треба користувати ся не тільки власним досвідом, але й досвідом чужих, а нераз шкода чи то иншого політичного. сторонництва чи иншого народу може бути вельми поучна і для нашого політичного житя. Ми вже при иншій нагоді натякнули недавно про молодоческий зїзд, що відбув ся 24. цвітня і обіцяли з огляду на програмову політичну річ провідника молодочехів д-ра Крамаржа ще повернути до сеї справи, бо як раз молодоческа політика виявляє певну схожість з нашою націонал-демократичною, si licet parva comperere magna. Шкода, яку молодоческа політика нанесла чеському народови, повинна бути і для наших політичних провідників поучною.

На згаданім зїзді молодоческе сторонництво перевело огляд своєї політичної минувшини а відтак радило про політику в будучині. Але коли згадана промова д-ра Крамаржа там виголошена мала бути сповідію політичного сумління і провідною стежкою політики молодочехів в будучині, то не можна би сему сторонництву з того відшукати добра. Др. Крамарж повинен був пригадати присутним на зїзді обставини, серед яких молодочехи обняли провід політики і володарство в Чехах, яке вирвали з рук Старочехам, а тоді певно був би провідник др. Крамарж дійшов до инших висновків.

Староческе сторонництво могло вже виказати ся значними успіхами позитивними на національнім і культурнім полі, коли в 1890 році приступало до угоди з Німцями (т. зв. віденьских пунктацій), котрі всякими демагогічними способами поборювали а на останку ударемнили. Піднесений молодочехами проти старочехів докір „політики скрушків“ приневолив старочехів зовсім віддати провід в політиці молодоческому сторонництву. А треба пригадати, що становище тодішних староческих представників в держ. раді було наслідком розумної і практичної політики вельми сильне, можна сказати, навіть верховладне, бо Чехи мали тоді в парламентарній більшості політичний провід. Старочехи уміли як раз уміркованою, прямою і виразно національною, і в порозуміню з консервативною великою власністю чеською і з німецькими консерватистами розпочатю політикою; успішною осягнути значні успіхи і великий вплив посеред парламентарної більшости. Поляки і південні Славяни (під проводом гр. Гогенварта), котрі також належали тоді до більшости, бо т. зв. „залізного перстень“, пособляли і помагали Чехам, котрі на останку успіли довести до угоди з Німцями в Чехах, котрої молодочехи не признали і на останку її звали демагогічною агітацією, як уже в горі означено.

З того часу проминуло 20 літ, а за весь той час не осягнули молодочехи видних успіхів. Тодішній провідник молодочехів др. Кайцль намагав ся вихиснувати корисне для чеських представників станови-

ще посеред правіці, але заяческочна політика, яку вело его сторонництво, підкопало весь вплив его посеред більшости, бо тодішня більшість не хотіла довше пособляти сій молодоческій політиці.

Знаменною для політично-моральної вдачі молодочехів є та обставина, що за вірну поміч усеї правіці в боротьбі о Баденівські язикові розпорядки для Чех і Моравії, молодочехи відплатили ся розбитим правіці. Коли правительство знесло язикові розпорядки видані гр. Баденім, відвернули ся молодочехи від правіці, котрої розбиття домагав ся др. Кербер, бо бажав правити з підмогою лівіці. Се іменно знаменне для заяческочної політики молодочехів, що они насамперед на бажанє д-ра Кербера розбили правіцю, відтак залишили обструкцію задля славної 500-мільонової позички на будову і доси не виконаного каналу водного між Одрою і Дунаєм, а на останку повалили д-ра Кербера. Коли політичне сторонництво за короткий час тричі зміняє свій напрям супроти того самого правительства і зраджує своїх найвірнійших союзників та запродує ся, тоді очевидно не може числити на довіре і поважанє.

Але й з часів Кербера не поправила ся політика молодочехів, а навпаки стала ще більше заяческочною і непевною. Можна на певно сказати, що за д-ра Кайцля молодоческа політика була значно ліпша і послідовнійша, як під проводом д-ра Крамаржа, котрий рад би одвічальність за її безуспішність звалити на всі инші чинники, лише не на себе.

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірландського парожя.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Закопасте її тут, хлопці — сказав до верховинців, — під тою купою каміня а візок і упряж принесете мені завтра рано. — Легко відгадати, які були його думки при повороті домів. В протягу кількох днів не говорив він мені нічого. Вкінці дізнав ся я про подробиці пригоди. Сей оклик з глибини душі: „Дякую Тобі, Господи!“ змінив цілковито мою опінію про мойого сотрудника; його я посуджував о самолюбство, пустоту а під сею поволокою побачив я такі прикмети, які з людей роблять героїв, або святых.

— Відкликую мою невідповідну замітку без застережень — сказав о. Летбі, коли я скінчив моє оповіданє. — Моя замітка була несправедлива і недобра. Над тим варта застановити ся, що як тільки скажу щось лихого, то сейчас слідує кара.

— Можете, отче, — одвітив я — і не бути великим богословом ані мислителем а однак ваші слова містять глибоку правду. Бог терпить наші малі роптаня проти Него; коли однак ми, нуждарі, зачнемо кривдити на чести один другого, то певно його рука нас досягне. Тому festina lente, festina lente! Се рада спасеня.

— Чи маю з натиском говорити festina чи lente? — сказав скромно мій отець сотрудник.

Я поглянув на него.

— Бо — говорив далі — в послідних часах я зробив кілька річий невідповідних без сумніву і не на часі, як приміром сей концерт і...

— Все те добре, дуже добре та lente, lente...

— А та суперечка з нашою старшою сестричкою? Треба було се оминуть...

— Ні, ві, однак lente, lente...

— Здає ся мені, що не треба було учити дитий спільної молитви...

Тим разом глянув я на його твар уважно, а він був однак спокійний і загадочний, мов сфінкс.

— Добраніч! — сказав я вкінці і пішов домів, застановляючи ся над тим, о скільки відзискав я свою власть і вдоволив сю ненасвтну потвору, якій на імя публична опінія.

Одно американське оповіданє кінчить ся запитанєм, хто при даних обставинах вибіжить з клітки: жєнщина чи тигр?

Се питанє пригадав я собі, шукаючи відповіди на питанє: Хто кого упімнув? Чи я мойого сотрудника, чи сотрудник мене?

Доси не маю відповіді.

Розділ X.

Заговір.

О. Летбі вертав недавно по півночі від хорого і йшов морським побережем, бо любив придивляти ся запіненому морю, коли на кождім майже хребті філі мерехтять зорі а в кождім заглибленю місяць відбиває своє обличє.

Ідучи побережем здовж скель, що з одно-

го боку скель спадають до великанської морської долини а з другого звикають в балці, зарослій ялицями й тополями, почув він неначе голєси серед темряви. Задержав ся отже, щоби пересьвідчити ся, чи помилує ся...

Небавом дійсно почув людські голоси. Пізнав острі звуки військової команди а опісля рятмічні кроки машеруючих. Здавало ся навіть йому, що в місячних лучах бачить блєск сталі.

— Було се страшне відкритє, — сказав до мене, — не гадав я навіть, що тут, серед нас, жє в цілій своїй величї тайне, революційне стоваришенє.

При його словах мало що не заграла в мені ірландська кров і я трохи що не заспівав:

Над бурливою рікою
В рядах темних люд ступає,
Над оружем їх, горою,
Стяг зелений пишно має!

А сотрудник говорив далі:

— Се дуже лихо для їх тіла і душі. Конче треба зарадити сему.

— Дійсно лихо — одвітив я шутливо — і то гірше для тіла, як для душі. Сї головуси грають ся у військо по ночах, дістануть пропасти і на тім конєць. Поговорім поважно. Не бачили ви, отченьку, де близько поліції?

— Ні, а коли був де який, то так сховав ся, що годі було його доглянути.

(Дальше буде).

Треба би виписати чимало промахів, які др. Крамарж зробив яко провідник молодоческої політики (новославянські „сделка“ его в Празі і в Петербурзі були політиком молодоческому вольнодумству), але досить згадати лише про те, як він поступив з попереднім кабінетом, поваливши політичну систему введени молодочехами в народнім парламенті з підмогою сего кабінету. Коли бар. Бінерт відтак намагався впровадити якийсь лад в безділній наслідком внутрішнього розладу парламенті, відповів др. Крамарж на се обструкцією, втягнувши до сего Славянський Союз. Кореспонденція Zentrum справедливо звернула бачність на підозріне поступоване молодочехів, котрі наперед викликають в Славянській Єдності певні ухвали а відтак їх відцурують ся.

Але й бюджетовій комісії др. Крамарж заявив, що молодочехи не пхають ся до кабінету і колиб до кабінету покликано „інших людей“, тоді він піддержував би їх льояльно. Колиб др. Крамарж своєю заявою з 13. листопада 1908 не підставляв був ноги католицьким народовцям і хліборобникам чеським, що хотіли вступити до кабінету бар. Бінерта, то можнаб повірити, що др. Крамарж з молодочехами бажає льояльно уступити ся з політичної видівні. Але заява д-ра Крамаржа з 13. листопада 1908 суперечить его бюджетовій промові. Вже в другій промові бюджетовій станув др. Крамарж в суперечности з самим собою, миролюбивий др. Крамарж надів знов боввий шолом і его заява, що молодочехи ніби то не пхають ся до кабінету, стає доказом, що тепер на се нема для них вигляду, але що вони раді би „других людей“ ввести в трудне положеннє і тим способом підставити їм ногу. Минувшина молодочехів не розбуджує довіря до них.

Не можна отже дивувати ся, що Слав. Єднота побоює ся, щоби на союзі з д-ром Крамаржом не вийшла так, як свого часу парламентарна правниця.

Коли др. Крамарж огляне ся на минувшину з перед двайцяти літ, як то молодочехи з демагогічними окликами вирушили на політичну видівню і знищивши старочехів та їх віденські пунктації вийшли в побіднім похмілї в 1891 р. великою силою до держ. ради, а гляне на теперішній стан молодоческого сторонництва розбитого і ослабленого різкійшими демагогами, то певно стане ему ніяково на душі, а его непослідовна, демагогічна, заявоческа політика до сего у великій часті причинила ся.

Нехайже сі шкоди заподіяні чеському народови такою політикою послужать осторогою і для укр.-русского клубу, котрий перед трема роками з таким одушевленем, з такими надїями, з таким побідним настроєм ішов до держ. ради, де думав відограти ролю язичка у вазі, а нині опинив ся немічним і відокремленим. Нехай чужа шкода послужить і нам поукою.

Голос з кругів нашого духовенства.

Закид шизми зроблений нашим доморослим москвичам, викликав посеред них горячкову метушню, та визвав обяви правдиво-московської злоби. Розгремів ся кацапський олімп і посипались громи на зненавиджених „мазепицєвъ“. Нема майже двя, щоби руссофільські часописи не привезли якоїсь нової лайки на українство.

А польські дневники з радості підхоплюють голоси rozczciwych starorusinów і зі своїми поясненями та додатками передають се своїм читачам. Правда, голос кацапства, се тремлячий повний фалшивих тонацій, голос знемоцілого і злосливого старця, не оплатить ся і уваги на него звертати. — Та від часу до часу вигукне він дещо такого, що годі збувати мовчанкою та полишати без належної відправи.

Маємо на гадці напасти руссофільських часописий на наші духовні власти і наших Князів

Церкви і то нацати із знаменами денунціяції і якоїсь насилї. Від кільканадцяти днів поміщують руссофільські часописи передові статї, в яких злобно без всякої пошани, ріжного рода брехливими видумками хотіли би стероризувати наші духовні власти, щоби ті не важили ся протиділати їх деструктивній роботі. Arcykatolicki руссофіли (risum teneatis) дають „наставленія“ властям католицької Церкви. Не дивуємо ся нашим доморослим москвичам, ми сьвідками їх діл — і проте закриті їх карти не тяжко нам відгадати. — Та помимо того годі мовчки зносити вислови їх лютої злоби! І що до того маємо жалє і оправдані претенсії до заступників нашого народа, до членів нашої парламентарної репрезентації. Маємо тут на думці недавно поставлені перфідні інтерпеляції Глебовіцького і Куриловича, в яких ті два відступники свого народа накиннули ся на наших Владик. Болотом обкидано наших князів Церкви, а ви заступники нашого народа, ви, що маєте право і обовязок висловлювати гадки і погляди, наші змаганя і бажаня, ви не знайшли ні одного слова протесту, відправи, на ті напасти?! Настоятелів нашої Церкви силогавлено, а ви, панове послы, що так радо втягаєте наших Владик до всенародних еунунціяцій і хвалите ся їх повагою та апробатою ваших діл, ви не знайшли слова осуду для тої бішемої напасти московських перевертнів! Чи приложити до вашого захочаня пословицю „qui tacet...“ Справді чувство пригнобленя огортає нашу душу, коли порівнаємо членів нашої репрезентації парламентарної з чеськими послами.

Най важить ся хто небудь хотїя би найчільнійший бесідник зачепити Чеха — а они своїми Zwischenruf-ами „Wanze“ (блошиця) обезсилюють его виступленє — а тут такий Raderuthene як Курилович, або воюючий недозрілостію москвич Глебовіцький важать ся плюгавити князів нашої Церкви, а між нашою многоглаголивою в дома — та мовчливою в парламенті репрезентацією, не знайдє ся ні одна людина, котра би обезсилила виводи перевертнів — та дала їм належну відправу? Деж чільні мужі нашого клубу?!* Чого они замовчали на сю обиду?! Скажєтє, що може не було часу на відповідь і аж по сьвятях дасте нам повну сатисфакцію! Та коли й так, панове, то се буде лише згрікніла муштарда по обіді! Не увірямо, що наші велитві не мали нагоди провчити прихильників право- і царославїя. Нагода була! Таж містоголово нашого клубу др. Кость Левіцький був при голосі по внесеній Куриловичем інтерпеляції.

І ви, наш речнику, чиж дали ви нам яку, хочби дуже скромненьку сатисфакцію?! В бесіді вашій не читаємо ні слівця осуду, чи відправи на напасти приклонників кнута, а про оборону нашого Князя, котрий в своїм званю апостольським вдарив гидру лемківську, — про се вже не питаємо. Ми сьвященники, котрих ви заступники народа звиваєте до народної праці, до поправки вас, ми чейже маємо право того від вас домагати ся — нам належить ся сатисфакція!

Одем за всіх.

*) Они навіть не підписали інтерпеляції п. Будаяновского про москвофільську роботу, „Діло“ не печатало навіть сеї інтерпеляції. — Ред.

Др. Аар. Ерґер.

бл. п. Епископ в Ст. Галлен.

Клїр а алкогольне питанє.

Переложив з дозволу спадкоємців автора і накладні Гердера сьвящ. І. Плавюк.

(Дальше).

Знана річ, що все більше є професорів по університетах і звичайних лікарів, які виступають проти алкоголізму, бо они є переконані о погубних его впливах для здоровля. Ще замітнійше, що навіть перші провідники соціальної демокрації в Швайцарії (пр. в Ціріху не можуть дальше байдужно терпіти алкоголізм і ревно проповідують здержність. Провідник сеї

партії в Льозані, Fauquez, стрїнув раз пявого робітника. Тоді сказав до него: „Як так далі піде, приятелю, то ти пропавший, ти повинен бути здержником.“ І завів его до бюро товариства здержників, а щоби робітникови додати відваги, підписав Fauquez і для себе зобовязанє здержаня на довший час.

Є люди, що рух за здержанем уважають протестантським ділом. Припустім, що оно так дійсно єсть, то єсть так, бо ми на се пристали як сьвященник і лєвіт під Брїхоном допустили до Самарянського діла. Кождий сьвященник повинен признати, що всі ті докази, якими протестанти, чи невірні професори, чи соціалїсти поборюють алкогольїзм, повинні також бути і нашими доказати і що крім тих ми маємо ще інші і важнійші понуки. Ви всі признаєте, що заповідь самовідверженя, яку нищить і закопує пиянство і алкогольїзм, се християнський закон і для того повинна бути християнським і апостольським ділом борба за сей закон, а проти алкогольїзму. Признаєте, що се діло не повинно нікому лежати більше на серцю, як тим, що їх задачою житя і званем є борба за чесноту, борба проти проступку, як тим, що їм Христос повіряє пасти Своє стадо.

Впрочім той закид, що рух за здержанем се не католицьке діло, рішучо спростовано. Римський папа Лєз XIII як і его попередники принолучили горячо се діло? Він так написав до епископа з Ст. Павль в Міннезоті: „Уважаємо благородними величнї змаганя тих побожних товариств, що поставили собі цілю цїлковите здержанє від всіх хорячих напоїв і їх дуже поручаємо. Не улягає сумнівови, що така крика воля єсть особливим і дуже успішним середником проти погубного налогу лиянства і оно буде тим могучійшою понукою в поборюваню змисловости, чим більша буде повага тих, що того середника уживають. Але більше значїне в тій справі повинна мати ревність сьвященників, що мають обовязок учити нарід і їх добрим звичаями виховувати. Тож конечно, щоби они ішли на передї. Нехайжеж душпастирі подбають, щоби неутомимими упімненями відвернути заразу пиянства від Христового стада, щоби всім присьвічувати приміром адержности і всіми силами старали ся відвернути від Церкви і держави так велику, грізну небезпєку.“

Подібно висловили ся многі епископи в Америці і Англії. І так приміром припоручив Рїшард Owens, епископ з Clogher в Ірляндаї своему клірови лїлати в справі цїлковитої здержности. З его листу виймаю отсе місце:

„Не потребує вас аж загрівати і заохочувати до найбільшої ревности в сім многоважнім ділі. Розвязанє ріжного лиха, яке наше товариство здержности має поборювати, заохотить конечно серця всіх, а особливо серця душпастирів горячим одушевленем для успіху сеї справи..“

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вибори в Угорщині ще не розписані, хоч уже минуло два місяці з визначеного тримісячного рєчїяця, в яким нові вибори по розвязаню сойму повинні бути розписані. Се є звичайна угорська виборча практика, що виборчий рух кінчить ся перед розписанем виборів, бо доки сего не зроблено, то сю крихітку свободи, яка повинна бути підчас виборчої доби, обмежають власти. Се звертає ся однак не проти Мадярів, але проти немадярських народностей, котрі окрім приналежних до правительственного сторонництва семигородських Сасів і радикальних Сербів не мали ще спромоги поставити своїх кандидатів.

На нараді провідників національних сторонництва відбутій в Будапешті висловлено на основі звітів надісланих з виборчих округів, що є вигляди на значий зріст нових мандатів. Клуб народностей (немадярських), котрий числив доси лише 27 мандатів, сподїває ся мати найменше 40 в новім соймі. Що до становища народностей супроти правительства, то они готові пособляти тільки такому прави-

тельству, котре прийме до своєї програми заведене загального і рівного права виборчого і се їх становище відповідало би зовсім домаганням і бажанням Корони.

На основі нарад правительствених стороництв віщують, що Юстівці, котрі доси мали понад 140 мандатів здобуто тепер ледво 70—70, Кошутівцям поведе ся може 90—100 мандатів здобути, національності около 25, католиків около 25, так що правительству мало би 200—210 послів за собою, між котрими було би найменше 120 прямих прихильників гр. Тісси. При теперішнім регуляміні вистарчать 60 Юстівців (навіть 30), щоби спинити всяку законотворчу роботу, а що се мають они на думці, про се вже висловив ся Юст на кількох виборчих вічах.

Хорватський сойм зібрав ся вчора 4. мая на сесию і має передовсім справдити доповняючі вибори а відтак зараз приступити до розправи над виборчою предлогою. З огляду на доволі сильний опір, з яким опозиція буде виступати проти деяких постанов предлоги, може розправа над сим законом потривати найменше три тижні. Тимчасом має бути полагана предлога про поправу учительських плат, а опісля справа утворення хорватского адміністраційного трибуналу. Наостанку буде переведений вибір 40, зглядно 43 делегатів до угорского сойму (3 до палати магнатів), а після того сесия буде зачинена. Слідуюча сесия хорватского сойму відбула би ся аж в листопаді.

Заграниця.

Турецке військо приборкало вже майже зовсім повстанє в горішній Альбанії. Торгут-Шефкет-баша продовжав похід по обох сторонах просмику Качаника, причім прийшло ше до дрібних перепалок з утікаючими повстанцями. Мимо сего, що повстанчий рух не пригас ще зовсім в деяких околицях, можна одначе сказати, що загальне положенє в Альбанії рішучо поліпшило ся. З дотеперішних успіхів військових можна вносити, що в короткім часі будуть повернені в Альбанії правильні відносини. Велика часть повстанців розбігла ся на всі сторони, інші цофнули ся після здобути Качаника до сусідних сіл. Альбанців, які повтікали в напрямі Орешова і Куманова, вівзвали улеми, нотаблі і урядники до зложеня оружа. Бачучи, що дальший опір є зовсім безцільний, услухали повстанці сеї ради і вернули до своїх сіл, видаючи оклики в честь султана. Військо заняте тепер приверненням поперериваних телеграфічних получень, але крім сего невтомимо переслідує утікаючих на всі сторони Арнаутів. Огонь з машинних карабінів і гірських гармат приневолує Арнаутів до сего, що они покидають свої становища, причім поносять великі страти.

Молодотурецке стороництво в парламенті рішило уневажнити постанову в справі счеркнення пенсій для султанських зятів, через що усунено небезпеку міністеріяльного пересилєня. Стороництво нараджувало ся також над внесенєм альбанських послів в справі висланя парламентарної комісії до Альбанії, причім висловило погляд, що від правительства повинна вийти ініціатива в справі висланя урядничої комісії, через що непотрібним булоб висиланє парламентарної комісії.

Просимо відховити передплату.

Новинки

— Календар В п'ятницю: руско-кат.: Григорія вмуч; римо-кат.: Івана в Олію. — В суботу: руско-кат.: Сави стратил.; римо-кат.: Домікелі.

— С. Е. Намісник др. М. Бобжинський одержав ордер Зелізної Корони І. клася. Таке відзначенє дістає ся звичайно міністрам і є доказом довіря

яке здобув собі начальник кравского правительства за час дволітнього урядованя серед вельми трудних обставин у Корони.

— **Посвяченє площі під будову церкви в Клепарові.** Комітет будови церкви прислав нам до поміщеня отсю оновістку: Гро Експеленция Впресовь. Митрополит Андрей Шентиций приде дня 8. мая с. р. посвятити нам в Клепарові площу під будову церкви. Шість місяців праці клепарівских Русинів уплинуло і ми зібрали ріжними датками поважну квоту. За закуплену площу заплачено вже 7000 К., полишає ся ще 5.000 К. до заплати. Праця поступає скоро і маємо надію, що в короткім часі помолимо ся вже в своїй власній церкві. На се велике наше сьвято прибудуть до нас братства зі всіх церков львівских і на се торжество запрошуємо всіх Русинів міста Львова і околиці без ріжницї. Просимо, прибудьте як найчисленнійше і звеличіть тим нашу радість. Христос воскрес! Порядок годин: Полева служба Божя о год. 8½ рано. Проповідь по Богослужєню. Посвяченє площі о годвині 12. В часі Богослужєня будуть творити почетну сторожу Соколи.

— **Посол др. Евген Олесницький** з причини лихого стану здоровля вже не міг брати участи в останній соймовій сесії. На жаль і доси єго здоровлє не поправило ся на стілько, щоби міг займатися політичними справами в тій мірі, як він, совісний робітник на народній ниві, собі представляє. Ся обставина спонукала д-ра Евг. Олесницького зложити мандат соймового посла, який держав 10 літ. Вчора отже др. Олесницький сповістив кравского маршалка, що складає посольський мандат до галицкого сойму.

— **Нині відбувають ся в салі львівского „Сокола“ загальні збори „Крав. Тов.-а кредит. урядників і сьвященників“**, яким проводить адв. др. Кормош з Перемишля. Участь членів є незвичайно велика, бо на днешнім порядку стоїть справа радикальної зміни статута товариства. Начерк зміни статута подає зміну назви тов.-а на „Уділовий банк кредитовий, стовар. зареєстр. з обм. пор.“. Уділ членський мав би вносити не 50 К., як доси, але 200 К. До год. 12½ ухвалено прийняти до відома рахункові замкненя за 1909 рік і уділено дирекції і Надзираючій Раді абсолюторію

— **Про похорон М. Кюпівницького**, який відбув ся дня 26. цвітня с. р. в Харкові, доносять „Кієвскі Вєсті“: Була прекрасна погода. На улицах коло собора, де відбувала ся панахїда, зібрали ся товпи народа. Богослужєнє скінченє. З церкви вносять тяжку цинкову домовину з тілом основателя українского театру. Похоронна процесія уставляєт ся і поволи ступає головною улицею в сторону міского кладовища. Домовину весь час несуть на руках. Поволи посувають ся два вози з вінками. Вінків багато, найменше з 50 — з Одеси, Києва, Петербурга, Москви, Львова, Черновець. Вінки від місцевих часописий, від української преси з Росії та Австрії, від українских організацій, наукових товариств. Подвійний ланцух, із студентів і поліції. По переду і ззаду процесий тисячі народа. На висших місцях фотографі з своїми апаратами. Процесія наближає ся до кладовища. На кладовищі роблять знимки з процесії для кінематографу. Лятія відслужена. Тяжку домовину поволи спускають в землю і над відкритим ще гробом виступає ряд бесідників, українских і російских. Чути зворушливі промови, падуць сумні слова. Говорять представники петербургских, київских і місцевих Українців, студєнства, української преси. Увагу звертає промова в імени угнетєних жидів. Представником галицкої України виступає Джиджора, що характеризує покойного як повітра українского театру і здєдителя Українців без огляду на ріжницю поглядів. Згадує про покойного як про основателя театру, школи і борця за національну школу для народа. Коло могили покритої вінками, знято фотографії з представитєлів українства.

— **Замиканє торговель** о 8. зглядно о 9. год вечером дало вчора привід до дрібних заворушень у Львові. Жидівскі торговлі замикано звичайно о 10. год., а коли з вчерашнім днем війшов в жите новий закон, щоби торговлі замикано о 8. год., а корінні торговлі о 9. годвині, то жидівскі торговці не хотіли до сего примінитися. Упертих заатаковано з двох боків. Торговельна молодіж ходила купами по місті і силоміць приневолувала торговців до замиканя sklepів, а поліція вислала 24 патрулі, зложені з агентів і поліціянтів, які не лише мали за задачу стеречи припису нового закона, але також боронити торговців перед нападами. Велике збїговище зробило ся з тої нагоди коло торговлі оружем Пелецкого при ул. Академічній. Властитель торговлі зсунув ролеги і полагоджував переписку. Нараз товпа молодіжи піднесла ролету і хо-

тіла влізти до середини. Однак лихо вибрали ся, бо склад оружа, то не склад цибуді. П. Пелецкий вхопив револьвер і стрілив два рази сліпими патронами на пострах. Напасники утікли зі склепу, а з улиці розігнала їх поліція.

— **В Жовкві** заложено перед півроком торговельне стоваришенє „Народний Базар“ оперте на Рочдєнській сїстемі. Членів має оно тепер 70. Недавно Кр. Рєвізійний Союз перевів контролю сего стоваришеня і найшов все в порядку. Дирекція зладила піврічний звіт з діяльності і виказала, що доси продано товарів за 13.011 К., а чистий зиск виносить 429 17 К. Товару було в часі контролі за 5.100 К.

— **Характер Львова.** В статі під сим заголовком пише між иншими Dziennik polski з нагоди руского Великодня: „Сей день (неділя) як і наступуючий міг кожного пересвідчити, як малу ролю відграв в місті місцеве руске населєнє, як майже без слїду якогось збільшеного руху минули так торжественні сьвята Воскрєсеня. Прямо не чуло ся Русинів у Львові, мимо того, що чує ся їх... аж забаргато. Отже дотеперішні змаганя зрученя Львова не дали тих вислїдів, про які Русини говорять“. Автор статі надїяв ся мабуть, що на руский Великдень будуть поліційні хроніки переповнені записками про убийства, поломаня костей ітд., бо головний контингент руского населєня Львова се служба і зарібники. На щастє так не було, бо наш элемент у Львові має свої читальні і товариства і у вільних хвилях там пересиджує, а не — як польський пролетаріят — по шинках. Най газетярів з Дз. р. не болить голова за руских Львовян, а най радше деінде пошукають за ознаками характеру міста. Той характер завдяки їх політиці показує ся найяскрійше в шабас, коли девять десятих всіх торговель замкнені, а принципальними улицями міста не можна перетиснути ся через товпи проходжаючих Жидів і Жидівок. Они на жаль надають характер Львовови, але Dziennika колять в очи лише Русина.

— **Комету Гєлєя** буде видно досьвітами на східнім небі: дня 7. мая від год. 2:18; 8. до 11. мая від 2:16; 12. мая від 2:19; 13. мая від 2:21; 14. мая від 2:24, а 17. мая від 3:05. Від 19. мая буде комета видна на західнім небосклові.

— **Дрібні вісти.** В Станіславчику коло Бродів згоріло оноді пять селянских господарств. Огонь вибух від стріляння порохом з ключа близько стодоли. — Дня 26. цвітня убив грім робітника Качора в Кругелю Павлосівскім коло Ярославя. — У Львові помер профєсор політехніки Теодор Маріян Талозекский в 53. році житя.

Оповідки.

— **Львівска Митроп.** Консисторія подає отсим до відома інтересованим, що кваліфікаційні іспити дяківскі відбудуть ся сего року 13 мая. Кандидати, що наміряють піддати ся тому іспитори, мають внести поданє до Митроп. Консисторії, долучаючи до него сьвідочтво хрєщеня, моральности і шкільне, а в день іспиту мають явити ся в канцелярії архікатєдального уряду парохіяльного о год. 4. по полудні. Принятє на науку дяківства до капітульної Бурси дяківської відбудєт ся дня 14. с. м. рівнож о годвині 4-ій по полудні.

— **Іменованя і перенєсеня.** Намісник іменував ветеринарів повітових: Пет. Ольбрихта, Мих. Охничя, Ад. Вайсберга, Герм. Гірша, Руд. Пршикопу і Ст. Крупницького старш. ветеринарими повіт., а асистєнтів ветеринарїйних: Вол. Петрашуку і Г. Фабіянського, ветеринарими повітовими; — перєніс ветеринарів повітових: Бюв. Кахникевича з Ліска до Бжєска, Мєч. Войцїховского з Осьвітима до Львова, Волод. Пясецкого з Яворова до Осьвітима, Бол. Боркевича з Бжєска до Ліска а асистєнта ветеринарїйного Стеф. Прибилкевича з Рави рускої до Яворова.

— **З рускої кімназії в Перемишлі.** Пасьменний іспит зрілости відбудєт ся в тутєшнім закладі в днях 9, 10. і 11. мая с. р. Абїтурєнти так публичні як і приватиста, що не суть звільнені від шкільної оплати, мають день перед іспитом явитись в канцелярії Дирекції і зложити приписану таксу. Іспити приватистів (сток) з П. п. в року VІІІ. класи відбудуть ся в днях 20. і 21. мая 1910. — Дирекція.

— **Монастир СС. Василянєк у Львові** подає отсим П. Т. інтересолачим до відома, що в бїжучім році набув дві реальности, тому з почином шкільного року зможе більше часло дітїй знайти в нїм вигіднє і після теперішних вимог потрібнє помішенє.

Поручає ся склад церковних парамєктів у Львові, ул. Руска ч. 8.

ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Сложарский і Усценський)

Цінники на жаданє даром і franco.

— 3 Тов-а ім. П. Могили у Львові. В неділю дня 8. с. м. відбуде ся виклад д-ра Ст. Рудницького: „Про комети“ в світляних образах. Салля „Сокола“. Початок о 4½ год. по пол. Вступ як звичайно. — *Іван Раковський.*

— 3 „Відродження“. Надзвичайні загальні збори українського протигальгольного товариства „Відроджене“ у Львові відбудуть ся дня 15. мая о годині 10. рано в салі „Р. Бесіди“ (Ринок ч. 10). Порядок днівний: 1) Звіт із діяльності Товариства. 2) Вибір нового Виділу. 3) Внесення і запити. — За Головний Виділ: *др. Іван Раковський*, голова. *Іван Рихло*, секретар.

— В Стрільських нових відбуде ся дня 8. мая віче, на якого днівним порядком є два реферати: політичний і шкільний.

— 3 залізниць. В сім сезоні літнім заводять ся на час від 15. мая до 11. вересня білети поворотні по знижених цінах їзди зі Львова до Ставчан і Любіня великого важні лише в неділі і римо-кат. свята і се виключно для поїздів: ч. 2119 відїзд зі Львова 2:15 пополудні, приїзд до Любіня 3:01; і ч. 2120 відїзд з Любіня 10:48 в ночи, приїзд до Львова 11:40. Ціни таких білетів є слїдуючі: Зі Львова до Ставчан і з поворотом: II. кл. К 1:60 с., III. кл. К 1:000 с., зі Львова до Любіня в. і з поворотом: II. кл. К 2:40 с., III. кл. К 1:40 с. Білетів поворотних I. класу по зниженій ціні не видає ся. Ті білети можна дістати через цілий день в касах osobowych на головнім дворці, а також в бюрі міским ц. к. залізниць державних (пасаж Лавмана) у Львові.

Посмертні оповістки.

— *Др. Іван Струтинський*, адвокат в Ліску, член ширшого Народного Комітету і місцевих українських товариств, упокоїв ся дня 29. цвітня в 51. році життя в лічничім заведеню в Штайнгофі. В. с. п.!

— *Аристарх Пацлавський*, радник суду в Перемишлі, упокоїв ся дня 26. цвітня в 60. році життя. Руске громадянство в Перемишлі стратило в нїм чоловіка, що був не лише совісним судією, але й свідомим членом свого народу. В. с. п.!

Берншерн Бернзон.

(Дальше).

Високо в горах, в приході положенім найвишше з усіх Норвегії, в Квікне, де убога природа аж надто скупа для своїх гірських дітей, родив ся Бернзон 8. грудня 1832. р. Отець его був пастором Гірське підсонє, де кожда скиба хліба є кроваво оплачена мозолевою роботою, і набожний, правовірний настрій рідного дому витиснули на Бернзоні глибокі слїди, до яких прибули нові вражїня тоді, коли его отець переселив ся до Несету в розкішній ромській долині (Romsdal). Ся країна належить до найпоетичніших норвежських долин а вразлива вдача пасторового сина находила тут справді багато принади і живих вражїнь. Тут безнастанно стикав ся він з людом кріпким, суворим, закаленим в безнастанній боротьбі із сушею і морем, несентиментальним а мужним, почав пильно приглядати ся і прислухувати до всего, що відносило ся до душі люду. Се замилованє не покинуло его за весь вік а в нїм найшов норвежский чоловік свого найспосібнішого, найбільш умілого живописця.

По скінченю наук в Молді звернув ся в двацятім році до Християнії на університет, де зараз познакомив ся з передовими представниками тодішніх літературних змагань і скоро брав чинну участь в літературній роботі. Кинув ся він бисто і з молодецьким одушевленем на дивникарське і критичне поле, горячо і завзято оцінював усікі театральні і літературні появи і кілька раз сточив боротьбу з поглядами суспільности так, що наостанку знеохочений вибрав ся до Кодані. Вже в Християнії з більшим замилованем займав ся історією свого народу, не забуваючи при тим на звязь з сучасністю і на горячу струю дійсного життя. Мимо пристрасної і щирої любови норвежского народу, відчував він також потребу тісної звязи з іншими північними народами і взяв участь в 1856. р. в студентским побратимским святкованю в Упсалі.

Перший его твір „В хоробрім бою“, котрий порушив жите XII-го столїтя, хоч гарно видає історичний кольорит, і подає добрі характеристики, всеж таки не осягнув значного успіху. За те велике і заслужене одушевлене викликало его „Сільські оповіданя“, а особливо оповіданє „Synnöve Solbakken“ одно з найгарніших в

світнім письменстві, а з повістьських творів Бернзона справді найвдатнійший. Не можна собі уявити нічого поетичнішого. Се картина норвежского життя з не дуже багатою а складною подїєю, проста історія любови, з якою зустрічаємо ся так часто в житю. Але спосіб Бернзона зображеня додає щоденній темі висшого і сталого значїня. Умів він найти в прозі життя нову приваду, нову красу, нову трагіку, умів глибоко глянути до внутра народу, умів зобразити природу без надмірної ширини, але при тим основно і виривно. Є се вірний, хоч односторонній образ норвежского життя, освічений теплом поетичного духа а зображений язиком, котрий може повелічати ся особливою віжністю і мужною силою. (Дальше буде).

Телеграми

в дня 5. мая.

Будапешт. Дня 7. мая має повити ся розпорядок про розписанє виборів до сойму.

Прага. Парламентарна полагода язикової справи відносить ся лише до Чех.

Для прикрашеня комхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвіньский на памятник Т. Шевченкови в Києві.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. мая 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєнє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

22 комнат у віллі

„ОЛЬГА“

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в кліматичній місцевости ТРУСКАВЦИ враз з цілим утриманем по як найприступнійших цінах. З замовлєнями треба зголошувати ся до Дирекції „Народної Гостинниці“ у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — — 135 (10—25)

ФОРТЕПЯНИ прегарні, неперероблювані, з першорядних фабрик у великім виборі в різних цінах, **НОВІ ПЯНІНА** найдешевше поручає **ГАНАК**, Львів, ул. Личаківска 4. Можлива заміна. (7—10)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики **Евгена Білінського** в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покликү:

Свій до свого!

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским колом Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по **Бабенбергах**. (Причинок до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстувович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки **д-ра Щурата**. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-руского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів. Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні **Наук. Тов. ім. Шевченка** у Львові, Ринок 10.

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— am monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes

Durch **B. Herder Verlag, Wien I.**

Wollzeile 33 zu beziehen.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 2.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без отручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницї почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268.—

Уділи членські К 284.195.—

Позички уділені К 3,471.478.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.